

Vuoden 2023 talousarvion toteutuminen

193/02.02.00/2022

Khall 04.03.2024 § 43

Selostus

Kaupungin vuoden 2023 talousarvio mukaan lukien rahastot ja vesihuoltolaitos oli talousarviomuutosten jälkeen 0,4 milj. euroa ylijäämäinen. Alkuperäinen talousarvio oli 27 476 euroa alijäämäinen.

Outokummun kaupungin vuoden 2023 tilikauden ylijäämä on tuloksenkäsittelyerien jälkeen 1,4 milj. euroa. Tilikauden tulosta paransivat hieman ennakoitua paremmin toteutuneet verotulot ja valtionosuudet, sekä erityisesti loppuvuoden osalta kohentuneet rahoitustuotot. Toimintakate oli talousarvioon nähden n. 0,4 milj euroa parempi.

Toimintakatteen muutos edelliseen vuoteen oli -68,7 %, kun se edellisellä vuotena oli 8,1 %. Suuri toimintakatteen pienentyminen selittyy hyvinvointialueiden toiminnan käynnistymisellä 1.1.2023.

Kaupungin lainakanta kasvoi hieman edellisen vuoden tasosta. Tämä selittyy käynnissä olevien investointien määrällä. Vuoden 2023 lopussa asukaskohtainen lainamäärä oli 2 333 euroa kun se vuotta aiemmin oli 1 920 euroa.

Kaupungin taloudellinen tilanne on heikentymässä vuosina 2024-2027. Valtionosuuksien ja verotulojen pienentyminen ja erityisesti syntyvyyden lasku tuovat haasteita kuntatalouden tasapainotilan ylläpitämiseksi.

Kaupunginhallitus käsittelee varsinaisen tilinpäätöksen maaliskuun loppuun mennessä ja kaupungivaltuusto kesäkuun loppuun mennessä.

Käyttötalous

Talousarvion sitovuusmääräysten mukaan kaupunginvaltuustoon nähden sitovaa on käyttötalouden osan toimielimen toimintakate. Vuoden 2023 talousarvion käyttötalouden toimintakate oli 15,2 milj. euroa. Toimintakatteen toteuma 14,8 milj. euroa. Käyttötalouden talousarvio alittui 0,4 milj. euroa toteumaprosentin ollessa 99 % alkuperäiseen talousarvioon nähden.

Hyvinvointilautakunnan talousarvio ylittyi valtuuston asettamalla sitovuustasolla 119 958 euroa. Selittävinä tekijöinä tähän olivat kunta-alan työmarkkinajärjestöjen keväällä neuvottelema nk. "perälautasopimus" ja huomattavasti ennakoitua suurempi maahanmuuttajien määrä perusopetuksessa ja varhaiskasvatuksessa.

Vuoden 2023 valmistavan opetuksen lisääntyneistä kustannuksista Outokummun kaupunki on saamassa valtionosuutta reilut 300 000 € ennakoitua enemmän. Tämä valtionosuus maksetaan kaupungille kuitenkin vasta vuonna 2025.

Investointiosa

Investointiosan sitovuusmäärysten mukaan nimetyille kohteille myönnetty määrärahat ovat valtuustoon nähden projektikohtaisesti bruttomäärältään sitovia.

Seuraavien investointikohteiden bruttomäärärahat ylittyivät:

Investointi	TA23	Toteuma	Ylitys
6508 Soteaseman rakentaminen	3 496 000	3 544 147	48 147
6510 Uuden paloaseman rakentaminen	1 686 328	1 840 087	153 759
6514 Kiisuhallin monikäyttöisyyden parantaminen	30 000	30 986	986
6622 Jäteas. PIMA alt. yhdistäminen	770 000	770 403	403

Kokonaisuutena investointiosan määrärahat, netto alittuivat. Talousarvio netto oli 5,88 milj. euroa, toteuma 5,83 milj. euroa.

Tuloslaskelma

Talousarvion sitovuusmäärysten mukaan kaupunginvaltuustoon nähden sitovaa on kaikki tuloslaskelmaosan määrärahat lukuunottamatta poistoja, jotka määräytyvät hyväksytyin poistosuunnitelman mukaisesti.

Verotuloja kertyi 12,8 milj. euroa. Verotulokertymä ylitti alkuperäisen talousarvion runsaat 0,3 milj. euroa. Verotulokertymän vertailtavuus aiempiin vuosiin on hankalaa, sillä hyvinvointialueuudistus leikkasi kuntien tuloveroa 12,64 %-yksikköä vuodelle 2023. Kokonaisuudessaan verotulokertymä toteutui muutettuun talousarvioon nähden 37 572 euroa paremmin.

Kunnallisverotilitykset pienentyivät koko maan tasolla 52,5 %, Outokummun kunnallisverojen muutos oli -47,6 %. Yhteisöveroja kertyi vajaa 1,1 milj. euroa, laskua edelliseen vuoteen oli 40,1 %. Kiinteistöveroja kertyi 1,7 milj. euroa, lisäystä edelliseen vuoteen nähden 5,7 %. Kiinteistöverokertymän kasvu koko maan tasolla oli 4,4 %.

Valtionosuuksia kertyi lähes 4,5 milj. euroa, kun muutetussa talousarviossa määräksi arvioitiin 4,7 milj. euroa. Valtionosuuksien määrä edelliseen vuoteen nähden pienentyi 81,6 %. Muutosta selittää hyvinvointialuemuutos.

Rahoitustuotot ja -kulut toteutuivat talousarviossa ennakoitua paremmin. Rahoitustuotot ja -kulut olivat talousarviossa 0,5 milj. euroa ja toteuma 1,4 milj. euroa. Muut rahoitustuotot toteutuivat 1,0 milj. euroa yli talousarvion, muut rahoituskulut ylittyivät 127 491 euroa ja korkokulut ylittyivät noin 55 000 euroa.

Sijoitusmarkkinoiden kehitys oli vuonna 2023 kaksijainen. Vuoden loppupuoliskolla rahastojen arvot nousivat kuitenkin vahvasti. Rahastojen yhteenlaskettu markkina-arvo oli vuoden lopussa 61,5 milj. euroa, joka oli runsaat 4,9 milj. euroa, noin 8,7 % edellistä vuodenvaihdetta korkeammalla tasolla.

Rahoitusosa

Talousarvion sitovuusmääräysten mukaan rahoitusosaan merkittyä pitkäaikaislainojen lisäystä ei saa ylittää ilman valtuuston päätöstä. Samoin antolainojen lisäystä ei saa ylittää ilman valtuuston päätöstä.

Rahoitusosan antolainojen lisäys 1,5 milj. euroa sisältää Outokummun Teollisuuskylä Oy:lle myönnetyn investointilainan. Kaupunginvaltuusto päätti lainan myöntämisestä kokouksessaan 30.10.2023 § 73. Talousarviossa antolainojen lisäykseen ei oltu varauduttu.

Vuoden 2023 aikana nostettiin uutta pitkäaikaista lainaa 6,0 milj. euroa. Talousarviossa uutta pitkäaikaista lainaa oli suunniteltu nostettavan 9,0 milj. euroa. Kaupungin lainakanta oli 16,7 milj. euroa, 2 333 euroa/asukas. Lainakanta kasvoi 3,9 milj. euroa vuoden 2022 tasosta.

Yhteenveto

Kunnan tilinpäätöstä ja toimintakertomusta koskevien ohjeiden mukaisesti kaupunginvaltuuston tulee ottaa kantaa mahdollisiin talousarvion sitovuustasojen poikkeamiin ennen tilinpäätöksen hyväksymistä.

Vaikutusarviointi	ei
Valmistelija	vs. hallinto- ja talousjohtaja
Lisätietoja	Kaupunginjohtaja Päivi Lintumäki, 050 382 7769, paivi.lintumaki@outokummunkaupunki.fi
Esittelijä	Kaupunginjohtaja
Päätösehdotus	Kaupunginhallitus esittää, että kaupunginvaltuusto päättää 1) merkitä vuoden 2023 tilikauden toteutumisen tiedoksi ja 2) hyväksyä edellä esitetyt toteutumat kaupunginvaltuuston asettamiin sitovuustasoihin nähden sekä hyväksyä sitovien tavoitteiden poikkeamat.
Päätös	Kaupunginjohtajan ehdotus hyväksyttiin yksimielisesti.
